

Obsah

Předmluva	5— 7
Úvod. Technika dramatu není nic pevného. Bezpečné ovládání řemesla v dřívějších dobách. Stav moderních dramat. Poetika Aristotelova. Lessing. Velká scénická díla vzorem	9— 12
První kapitola: Dramatický děj	13— 45
1. <i>Idea.</i> Jak vzniká drama v duši básníkově. Vytvoření ideje. Látka a její přetváření. Historik a básník. Obory látkové. Přetvoření skutečnosti podle Aristotela	13
2. <i>Co je dramatické?</i> Vysvětlení. Účinnost, charaktery. Děj. Dramatický život charakterů. Vstup dramatickosti do lidského pokolení. Vzácnost dramatické síly	18
3. <i>Jednota děje.</i> Zákon. U Řeků. Jak se k tomu dojde. Příklad. Jak se nezískává jednota u historických látek. Falešná jednota. Jak hledati dramatickou látku? Charakter v novém dramatu. Protihra a její nebezpečí. Episoda	20
4. <i>Pravděpodobnost děje.</i> Co je pravděpodobné? Úhrnná účinnost dramatu. Cizorodost. Obdivuhodnost. Mefisto. Logičnost. Shakespeare a Schiller	26
5. <i>Závažnost a velkolepost děje.</i> Slabé charaktery. Přednosti hrdinů. Soukromé osoby. Zneuctění umění	28
6. <i>Pohyb a stupňování děje.</i> Státnické akce. Básnická dramata. Vnitřní boje. Nic důležitého nemůže odpadnout. Princ Homberský. Antonius a Kleopatra. Scény poslů. Zastření a působení reflexemi. Účinnost samotného děje. Nutnost stupňování. Protiklady. Paralelní scény	29

7. *Co je tragické?* Pokud se o to nemusí básník starat. Účinnost antické truchlohry. Protiklad německého dramatu. Tragický moment. Peripetie a anagnorisis 37

Druhá kapitola: Stavba dramatu 46— 96

1. *Kontrapunkt hry* (souhra). Dvě poloviny. Stoupání a klesání. Dva způsoby stavby. Drama, v němž vede hlavní hrdina. Drama protihry. Příklady. Činohra a truchlohra 46
2. *Pět částí a tři body*. (Trojí stavba dramatu.) Úvod (exposice) 52. Moment prvního napětí 54. Stoupání (kolise) 56. Vrchol (krise) 58. Tragický moment 59. Obrát a klesání (peripetie) 60. Moment posledního napětí 61. Katastrofa (zakončení) 62. 51
3. *Stavba dramatu u Sofokla*. Dithyramby. Vznik z lyrických zpěvů, oratoria. Prvky antické tragedie. Trilogie a tetralogie. Chór, dialog, jeden až tři herci. Požadavky na herce. Jeho osobnost. Několik rolí. Aischylos, Sofokles, Euripides. Jednostrannost látky z bájesloví, pevná pravidla zpracování. Souměrnost. Antigona. Král Oidipus. Elektra. Oidipus na Kolonu. Trachiňanky. Aias. Filoktetes 63
4. *Germánské drama (Shakespeare)*. Neutrální jeviště. Zálaby publika. Vnější děj a vnitřní zhodnocení. Příklady. Hamlet 84
5. *Pět aktů německého dramatu*. Vliv opony a moderního jeviště. Vytvoření aktu. Pět částí. Jejich technické zvláštnosti. První akt. Druhý. Třetí. Čtvrtý. Pátý. Příklady. Stavba dvojdramatu Valdštejn 89

Třetí kapitola: Stavba scén 100—117

1. *Rozčlenění*. Výstupy. Jednoty básníkovy. Spojení scén. Stavba scén. Meziakti. Proměna. Hlavní a vedlejší scény 100
2. *Scény podle počtu osob*. Vedení děje scénami. Monology. Scény poslů. Dialogy. Různé druhy stavby. Milostné scény. Tři osoby. Ensembleové scény. Jejich pravidla. Scéna na galéře v Antoniovi a Kleopatře. Banket v Piccolominim. Scéna na Rütli. Sněm v Demetrioovi. Davové scény. Rozdělení hlasů. Souboje 103

Čtvrtá kapitola: Charaktery 118—149

1. *Národy a básníci*. Předpoklady dramatické charakterisace. Tvoření a kopírování. Různost charakterů podle národů. Germáni a Románi. Různost podle básníků. Shakespearovy charaktery. Lessing, Goethe, Schiller 118
2. *Charaktery v látce a na jevišti*. Charaktery závisí na ději. Příkladem Valdštejn. Charaktery portrétní. Dějinné charaktery. Básník a dějiny. Protiklad mezi charakterem a dějem. Epičtí hrdinové jsou vnitřně nedramatičtí. Euripides. Němci a jejich hrdinské pověsti. Starší německé dějiny. Nosnost historických hrdinů. Vnitřní chudoba. Směs protikladů. Nedostatek jednotnosti. Vliv křesťanství. Jindřich IV. Postavení básníkovo vůči skutečným zpěvům. Protiklad básníka a herce 127
3. *Drobná pravidla*. Charaktery musí býti dramaticky jednotné. Drama má mít pouze hlavního hrdinu. Dva hrdinové — mi-

lenci. Děj má spočívati na lehce srozumitelném základním rysu charakteru. Směs dobra a zla. Humor. Náhoda. Charaktery v různých dějstvích. Požadavky herce. Scénický obraz má být živý. Obory činohry. Co znamená psáti účinně . . . 142

Pátá kapitola: Verš a barva 150—157

Prosa a verš. Pětistopý iamb. Tetrametr, trimetr, alexandrin.
Verš Nibelungů. Dramatičnost verše. Barva.

Šestá kapitola: Básník a jeho dílo 158—169

Básník a dnešek. Látky. Práce. Přizpůsobení jevišti. Škrty.
Délka hry. Studium scény.

Rejstřík 171